

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย ที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาคตั้งนโยบายขยายอุดมศึกษาออกไปจากนครหลวง เพื่อกระจายนักศึกษาไปตามภูมิภาคและสกัดกั้นมิให้นักศึกษาจากต่างจังหวัดหลังไหลเข้าไปศึกษาในพระนคร การตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นศูนย์กลางอุดมศึกษาของภาคเหนืออำนวยความสะดวกในการศึกษาชั้นสูง ซึ่งประชาชนในภาคเหนือต้องการมากในด้าน เกษตรกรรม แพทยศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ และลักษณะของมหาวิทยาลัยนี้ มีลักษณะติดกับมหาวิทยาลัยอื่นที่ก่อตั้งมาแล้วบางประการ เช่น มี วิทยาลัย หรือ หอพักนักศึกษา ประกอบด้วยอาจารย์อยู่ประจำ เพื่อดูแลอบรมนักศึกษา ซึ่งเป็นการเอาแบบอย่างมาจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด และ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เพื่อมุ่งหมายในการปลูกฝัง ให้เกิดนิสัยการอยู่ร่วมกันด้วยดี

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งอยู่ ณ บริเวณคอยสุเทพ ตำบลสุเทพ เมื่อครั้งก่อตั้งมหาวิทยาลัยครั้งแรกมีเนื้อที่ 588 ไร่ 1 งาน 81 ตารางวา ต่อมาเมื่อผู้บริจาค ชื่อเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดินในท้องที่ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 1,720 ไร่เศษ

วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2507 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พุทธศักราช 2507 ให้จัดตั้ง มหาวิทยาลัยขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานการศึกษา และวิจัยเรียกว่า "มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" มีวัตถุประสงค์ "ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และบำรุง

¹ คำกราบบังคมทูลของท่านนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในวันเปิดมหาวิทยาลัยเป็นทางการ. (24 มกราคม 2508)

วัฒนธรรม"² ความจริงนั้นรัฐบาลและประชาชนชาวไทย มีความปรารถนามานานแล้วที่จะเห็น สถาบันการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาค ในปี พ.ศ.2484 จึงได้มีการริเริ่มซื้อที่ดินเพื่อจัดสร้างมหาวิทยาลัยที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสงขลา แต่ต้องระงับไปเพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมา 15 ปี คือวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2502 คณะกรรมการโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค (พ.ศ.ภ.) ภาคการศึกษา 8 ประชุมกันที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่ประชุมได้หยิบยกเอาเรื่องมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคขึ้นมาพิจารณาอีก และในปีนั้นเองที่ประชุมคณะกรรมการบริหารของสภาการศึกษาแห่งชาติก็มีมติเห็นชอบด้วยกับความคิดนี้ ในที่สุดวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2503 คณะรัฐบาลสมัยปวิวัติอันมี ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ลงมติอนุมัติให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกำหนดให้เป็นแผนงานในโครงการพัฒนาภาคเหนือ ทั้งมีมติให้ทันเปิดเรียนในปี 2507 โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้เตรียมงานขั้นต้น จนถึง พ.ศ.2506 จึงโอนให้สภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินงานจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการเริ่มงานตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2503 งานขั้นแรกเป็นการวางโครงการในด้านการจัดซื้อที่ดิน การติดต่อขอความช่วยเหลือจากส่วนราชการต่าง ๆ การสำรวจ การวางแผน และแบบแปลน จัดตั้งสำนักงานเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้นที่กระทรวงศึกษาธิการ และที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติงาน มีการจัดตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการแบ่งงานกันดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2503 ถึง พ.ศ. 2506 ไม่น้อยกว่า 20 คณะ คณะกรรมการดำเนินจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่

²หนังสือเอกสารนำชมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พับเล่ม.) พ.ศ. 2508.

ปี พ.ศ. 2504-2506 ม.ล.ปิ่น มาลากุล เป็นประธานคณะกรรมการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นประธานกรรมการ เมื่อ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม ในเดือน ธันวาคม 2506 จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้เป็นนายกรัฐมนตรีสืบแทน ได้แต่งตั้งให้พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นราชนิพนธ์ประพันธ์ เป็นประธานกรรมการ ดำเนินงานต่อไป จนในที่สุด วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2507 จึงมี พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เริ่มเปิดการศึกษาภาค แรก เมื่อ วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2507 สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรณีเสด็จประพาสเชียงใหม่ ในวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2508 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนิน ประกอบพิธีเปิดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นทางการ และในวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2512 ได้ ประกาศพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พุทธศักราช 2512 แทนฉบับเก่าเพื่อปรับปรุง ให้ดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดการสอนวิชาต่าง ๆ ออกเป็นคณะ 6 คณะคือ คณะเกษตรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ ทั้งมหาวิทยาลัยมีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 4,769 คน³ มีอาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งหมด 2,327 คน⁴ เป็นอาจารย์ประจำ 454 คน อาจารย์ พิเศษ 175 คน และในอนาคตมีโครงการจัดตั้ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิจิตรศิลป์ ครบตามโครงการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ดังนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคแห่งแรกในประเทศไทย และมีองค์ประกอบหลายอย่างที่ทำให้เชื่อได้ว่า มหาวิทยาลัยนี้จะกลายเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย เพราะคณะผู้ริเริ่มเตรียมงานจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะผู้บริหารพยายามอย่างเต็มที่ จะให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่ง หนึ่ง มีการร่วมมือกันอย่างดีจากผู้เชี่ยวชาญทั้งฝ่ายไทยและต่างประเทศ

³ เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย. พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2511-2512 วันพฤหัสบดีที่ 29 มกราคม 2513. (สูติบัตร.) หน้า 9.

⁴ Ibid.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าชั้นสูง แต่ทางมหาวิทยาลัยยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ เพราะว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประสบปัญหาขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการผลิตนักศึกษาให้ได้ปริมาณมาก (Productivity) และมีคุณภาพสูง (Efficiency) ได้ตามความปรารถนาของรัฐบาล และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินเพื่อเป็นค่าสอน ค่าเดินทางให้แก่อาจารย์พิเศษซึ่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้เชิญมาจากสถาบันการศึกษาและ องค์กรอื่น ๆ ปีหนึ่ง ๆ เป็นเงินจำนวนมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 จนถึง ปี พ.ศ. 2512 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ใช้จ่ายสำหรับอาจารย์พิเศษเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 1,792,355 บาท⁵ และอัตราการจ่ายในแต่ละปีมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่นในปี พ.ศ. 2508 จ่ายเงินค่าสอนแก่อาจารย์พิเศษเป็นเงิน 42,825 บาท แต่ในปี พ.ศ. 2512 จ่ายทั้งสิ้น 606,802 บาท⁶ จึงจะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะต้องประสบกับปัญหานี้ต่อไปถ้าไม่อาจจะแก้ไขปัญหานี้ได้

ในปัจจุบันนี้วงการศึกษาค้นคว้า ทั่ว ๆ ไปกำลังสนใจต่อเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เป็นอันมาก ในประเทศไทยมีการสัมมนาเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่และการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายครั้งโดยทางสมาคม SEAMES เป็นผู้จัดให้มีขึ้น เพราะว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่มีผลต่อกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในวงการนักศึกษายอมรับกันว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาเบื้องต้น (Basic educational technology) หรือ โสตทัศนศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลขึ้นไปจนถึงมหาวิทยาลัย สำหรับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปัจจุบันนี้

⁵ สัมภาษณ์หัวหน้าแผนกคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (วันที่ 5 มกราคม 2513)

⁶ Ibid

มีเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาเบื้องต้นอยู่กระจัดกระจายตามคณะต่าง ๆ เครื่องมือและวัสดุเหล่านี้ยังนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ไม่ได้เต็มที่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังไม่มีหน่วยงานหรือส่วนราชการใดมีหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ เพื่อรวบรวมดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาเหล่านี้ให้เป็นระบบระเบียบ (Well Organized Program) ให้บริการต่อคณาจารย์ นักศึกษา และข้าราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ประสิทธิภาพเต็มที่ สภาพการในปัจจุบันคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่างก็ดำเนินการของตนเองเป็นอิสระ บางคณะก็ไม่มีการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอนเลยก็มี เว้นแต่คณะแพทยศาสตร์เท่านั้นที่มีหน่วยโสตทัศนศึกษา และให้บริการแก่คณะได้ผลก็มีประสิทธิภาพ แม้ว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะมีแผนกโสตทัศนศึกษาซึ่งอยู่ในสังกัดกองห้องสมุดก็ตาม แต่หน้าที่และการบริการมีไว้เพื่อทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ฉายรูป และฉายทำภาพยนตร์ กิจกรรมของมหาวิทยาลัยเท่านั้น⁷ มิได้นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนของคณะต่าง ๆ ดังนั้น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรจะมีส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อเป็นศูนย์กลางบริการเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาแก่ทุกคณะในมหาวิทยาลัย ส่วนราชการนี้ควร เป็นศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Materials Center) เพื่อเป็นแหล่งกลางเพื่อจัดหา ผลิต ควบคุม บริหารงาน และให้บริการด้านเครื่องมือและวัสดุการสอน (Instructional Materials) ทั้งที่เป็นวัสดุสิ่งพิมพ์ (Printed Materials) และวัสดุไม่ใช่สิ่งพิมพ์ (Non-printed Materials) แก่คณาจารย์ และนักศึกษาทุกคณะในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เนื่องจากเทคโนโลยีทางการศึกษามีคุณประโยชน์ต่อการศึกษามากอย่างใหญ่หลวง และในการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา หรือศูนย์วัสดุการศึกษา⁷ นี้มีสิ่งที่จะต้องดำเนินการจัดตั้งได้

⁷ แบ่งส่วนราชการกองห้องสมุด สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2509

ง่าย ๆ เพราะว่า "การจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาและการบริหารงานของหน่วยให้ได้นั้น ควรจะได้คำนึงถึงความเกี่ยวข้องและความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นสำคัญ การนำเอาแบบลักษณะการบริหาร หรือการบริการ ของหน่วยโสตทัศนศึกษาของที่ไหนมาใช้ บางทีอาจจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทางที่ดีควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของตนเองจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุด"⁸ ดังนั้นเพื่อที่จะได้ทราบถึงรูปแบบที่เหมาะสมของหน่วยงานดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะสำรวจถึงความต้องการ ทัศนคติ และความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อศูนย์วัสดุการศึกษา ตลอดจนต้องการสำรวจถึงสภาพการปัจจุบัน จำนวนเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยทั้งหมด เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อจัดตั้งศูนย์วัสดุการสอนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในอนาคต เพื่อช่วยแก้ปัญหาในด้าน Efficiency และ Productivity ทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนแก้ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในเรื่อง Flying Professor ได้ทางหนึ่ง

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์โสตทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.2.2 เพื่อสำรวจและวิเคราะห์สำหรับการดำเนินการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในหัวข้อต่อไปนี้

⁸สาเกา วรวงูร คำบรรยายวิชา Administration of Audio-Visual Program. แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2512

- 1.2.2.1 หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา
- 1.2.2.2 การจัดการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษา
- 1.2.2.3 เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- 1.2.3 เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- 1.2.4 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.2.5 เพื่อเสนอแนะโครงการสำหรับดำเนินงานค้ำบริการ และหน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษาตามความต้องการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.3.1 การวิจัยนี้ประชากรเป็นอาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษที่เป็นชาวไทย ซึ่งสังกัดหรือสอนอยู่ในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2513 ถึง วันที่ 15 มกราคม 2513
- 1.3.2 จำนวนเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาได้จากการสำรวจจากแผนกวัสดุ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจากการสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.3.3 การดำเนินงานค้ำบริการของมหาวิทยาลัย ศึกษาจากการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.3.4 การดำเนินงานค้ำโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาจากการแบ่งส่วนราชการของกองห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.4 ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้อาจจะมีผลคลาดเคลื่อนเนื่องมาจาก

- 1.4.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ไม่มีการทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง
- 1.4.2 แบบสอบถามนี้ใช้ประชากรเฉพาะอาจารย์ไทยเท่านั้น
- 1.4.3 จำนวนประชากรที่ใช้น้อย
- 1.4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามบางครั้งไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องทั้งหมด

1.5 ความหมายที่ใช้ในการวิจัยนี้

- 1.5.1 ศูนย์โสตทัศนศึกษา หมายถึงหน่วยงานกลางที่จัดให้มีบริการโสตทัศนต่าง ๆ (Audiovisual Service) แก่คณาจารย์ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
- 1.5.2 โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง การศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ถึงความต้องการ ทัศนคติของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา จำนวนเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางจัดตั้งศูนย์วัสดุการสอนในอนาคต

1.6 การวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิจัยนี้

- 1.6.1 Francies N. Noel⁹ ได้กล่าวว่าหัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษามีความรับผิดชอบ และการดำเนินงานในตำแหน่งเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาดังนี้
- 1.6.1.1 ประเมินผลและเลือกเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
 - 1.6.1.2 ให้คำแนะนำการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
 - 1.6.1.3 บริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูอาจารย์ใหญ่ ศึกษานิเทศก์ ครูโสตทัศนศึกษา และสถาปนิกในเรื่องกิจกรรมและปัญหาของงานโสตทัศนศึกษา
 - 1.6.1.4 ทำเนิการฝึกอบรมโสตทัศนบุคคลากร
 - 1.6.1.5 ทดลองค้นคว้า วิจัย เพื่อประเมินผล การใช้วัสดุโสตทัศนศึกษา และความจำเป็นของการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาในอนาคต
 - 1.6.1.6 ผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาเพื่อสนองความต้องการของหลักสูตรพิเศษ
 - 1.6.1.7 ศึกษาหมายของหลักสูตร และโสตทัศนศึกษาให้เป็นที่เข้าใจแก่ครูและบุคคลภายนอก

⁹Francis N. Noel. "Principles of Administering Audio-Visual Programs," Audio-Visual Materials of Instruction. Part I. Chicago, University of Chicago Press, 1949, PP. 194.

- 1.6.2 คณะกรรมการองค์การและดำเนินการศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งมลรัฐ
 แคลิฟอร์เนีย¹⁰ ได้ให้แนวคิดในการดำเนินการจัดตั้ง แผนกหรือ
 หน่วยโสตทัศนศึกษาว่า
- 1.6.2.1 หน้าที่หลักของหน่วยโสตทัศนศึกษาต้องระบุไว้อย่างชัดเจน
 และหน้าที่นั้นต้องส่งเสริมหลักสูตร
 - 1.6.2.2 อาคารและสิ่งใช้สอยของหน่วยโสตทัศนศึกษา ให้มีเนื้อที่
 สำหรับเจ้าหน้าที่ทำงาน สถานที่เก็บรักษาและการจ่ายรับ
 หอจดลองดู (Preview) หอจดลองฟัง (Pre-Audi-
 tion) สถานที่สำหรับการผลิต และการซ่อมแซม
 - 1.6.2.3 งบประมาณ ควรตั้งงบประมาณในการใช้จ่ายแต่ละปีไว้
 อย่างรัดกุม
 - 1.6.2.4 บุคคลากร มีทั้งผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรทาง
 วิชาโสตทัศนศึกษา และบุคคลที่ได้รับประกาศนียบัตรทาง
 สายวิชาอื่น
 - 1.6.2.5 การดำเนินงานทางค่านเทคนิค ได้แก่การเลือกซื้อ การ
 จัดแบ่งหมวดหมู่ การเก็บรักษา และการบริการนำส่ง-
 รับกลับ
 - 1.6.2.6 พิจารณาว่าการบริหารงานของหน่วยโสตทัศนศึกษาจะให้
 เป็นแบบวิเทศ (Decentralization) หรือแบบ
 สังเกต (Centralization)
 - 1.6.2.7 งานการประชาสัมพันธ์ เพื่อความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน
 ระหว่างหน่วยโสตทัศนศึกษากับผู้มาใช้บริการ

¹⁰Fred Harclerod and William Allen (Ed.) Audio-Visual Adminis-
 tration. Iowa, WM.C. Brown, 1951. PP.16-20.

- 1.6.3 สมาชิกของสมาคมวัสดุทัศนศึกษาแห่งรัฐ ออเรกอน¹¹ ได้พยายามวิเคราะห์แยกแยะหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Material Centers) ไว้ 4 ประเภท คือ
- 1.6.3.1 งานด้านบริหาร (Supervision) คือการรวบรวมวัสดุการสอนทั้งหมดไว้ในศูนย์ เพื่อให้บริการแก่คณะต่าง ๆ ทั้งมหาวิทยาลัย ควบคุมการบริหาร และการดำเนินงานทั้งหมดของศูนย์ รวมทั้งการเลือกซื้อเครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษาใหม่ ๆ ตลอดจนการรายงานและเก็บสถิติการใช้เครื่องมือ และวัสดุทัศนศึกษาของอาจารย์และนักศึกษา
- 1.6.3.2 งานด้านประชุมอบรม (Supervision) คือให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทัศนศึกษาตามคณะต่าง ๆ เปิดกว้างอบรมอาจารย์ประจำการให้รู้จักใช้ รู้จักผลิต และรู้จักแหล่งวิทยากรในชุมชนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- 1.6.3.3 งานด้านให้คำปรึกษาหารือ (Advisory) ได้แก่การให้ความช่วยเหลือผู้บริหารเกี่ยวกับการออกแบบอาคารใหม่ ช่วยงานร่างหลักสูตร และช่วยในการเลือกใช้เครื่องมือ และวัสดุทัศนศึกษาแก่ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้อำนวยการด้านหลักสูตร
- 1.6.3.4 งานด้านเทคนิค (Technical) ได้แก่การบำรุงรักษาซ่อมแซม เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษา ผลิตหรือช่วยเหลือในการผลิตวัสดุทัศนศึกษา ฝึกหัดครู อาจารย์ และนิสิตให้รู้จักใช้เครื่องมือต่าง ๆ

¹¹Oregon Audio-Visual Association, Recommended Minimum Standards for Instructional Materials Programs in Oregon Public Schools. May. 1952. PP.2-3 (Mimeographed).

1.6.4 ในปี ค.ศ.1955 สมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา¹²

(National Educational Association) ทำการวิจัยโดยออกแบบ
สอบถามไปยังครูอาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อสอบถาม
ถึงการบริการด้านเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาที่ทางหน่วยโสตทัศน
ศึกษาริการให้ ผลของการวิจัยพบว่า

- 1.6.4.1 หน่วยโสตทัศนศึกษาต้องเป็นบริการให้เปล่า และให้ครู
อาจารย์ได้ยืมวัสดุโสตทัศนศึกษาได้ตามคำเรียกร้อง
- 1.6.4.2 ให้คำแนะนำแก่ครูให้รู้จักใช้วัสดุโสตทัศนประกอบการสอน
- 1.6.4.3 แจงให้ครูทราบว่าวัสดุโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ มีอะไรบ้าง
และที่ก่าดั่งสิ่งมาใหม่
- 1.6.4.4 เลือกซื้อเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- 1.6.4.5 ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้รู้จักใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา
- 1.6.4.6 ซ่อมแซมเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาที่ชำรุด
- 1.6.4.7 ช่วยเหลือคณะกรรมการฝ่ายหลักสูตรในค่านวัสดุการสอน
ต่าง ๆ
- 1.6.4.8 ให้บริการนำส่งและรับคืน เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนให้
แก่โรงเรียนต่าง ๆ และชุมชน
- 1.6.4.9 ฝึกอบรมหรือสาธิต ให้ครูประจำการรู้จักใช้เครื่องมือ
และวัสดุโสตทัศนศึกษา
- 1.6.4.10 ช่วยเหลือครูประจำชั้นและนักเรียนในการผลิตอุปกรณ์การ
สอนงาย ๆ

¹²National Education Association, "Audio-Visual Education in
Urban Association districts 1953-54," Research Bulletin. Vol.3
No.3. October, 1955. P.100

- 1.6.4.11 ถ้ายรูปกิจกรรมสำคัญ ๆ ของโรงเรียน
 - 1.6.4.12 วัสดุประจำชั้นวางแผนการนำนักเรียนออกทัศนศึกษา
นอกสถานที่
 - 1.6.4.13 วัสดุในการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์
 - 1.6.4.14 ทำงานค้นคว้าสัมพันธ์
 - 1.6.4.15 ทำการวิจัยงานโสตทัศนศึกษา
- 1.6.5 ในปี ค.ศ.1956 Rosario¹³ ได้วิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษาสำหรับโรงเรียนและวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์และจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนและวิทยาลัยในประเทศฟิลิปปินส์ ผลของการวิจัยพบหลักการแนวโน้มนำในการจัดตั้งหน่วยและการบริหารงานโสตทัศนศึกษาคือ
- 1.6.5.1 งานโสตทัศนศึกษากำลังแพร่ไปทั่วประเทศ
 - 1.6.5.2 งานโสตทัศนศึกษาจะบังเกิดผลดีก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์และทำงานประสานกับงานการสอนของคณะหรือภาควิชาอื่น ๆ
 - 1.6.5.3 หัวหน้าหน่วยโสตทัศนศึกษาควรจะเป็นนักการศึกษาและมีความรู้ในด้านการบริหาร การนิเทศน์ และงานร่างหลักสูตรที่เท่ากับความรู้อาจารย์ทางโสตทัศนศึกษา

¹³Oseas A. Del Rosario. A Proposed Audio-Visual Program for Schools and Colleges in the Philippines. (A doctoral dissertation in education, Indiana University 1956).

- 1.6.5.4 แนวโน้มในการจัดหน่วยงานและการบริหารงานโสต-ทัศนศึกษาส่วนใหญ่เป็นแบบวิเทศ (Decentralization)
- 1.6.5.5 ในการบริหารงานโสตทัศนศึกษาต้องปรึกษาร่วมกับ คณะกรรมการและสภามหาวิทยาลัย
- 1.6.5.6 หน้าที่หลักของหน่วยโสตทัศนศึกษาของทุกระดับชั้นการศึกษา คือ
- (1) การฝึกอบรมครูอาจารย์ประจำการและการวิจัย
 - (2) การบริการวัสดุโสตทัศนศึกษา
 - (3) การผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา
 - (4) การประชาสัมพันธ์
- 1.6.5.7 ต้องมีงบประมาณอุดหนุนเพียงพอจากรัฐบาล
- 1.6.6 Tadena¹⁴ ได้ทำการวิจัยในปี ค.ศ. 1956 เรื่องงานโสตทัศนศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์พบว่า
- 1.6.6.1 งานของหน่วยโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย คือ
- (1) ช่วยการถ่ายทอดความรู้
 - (2) การบริการเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาทั้งใน และนอกมหาวิทยาลัย
 - (3) ส่งเสริมการวิจัยด้านโสตทัศนศึกษา

¹⁴Thomas P. Tadena. A Proposed Audio-Visual Program for the University of the Philippines. (A doctoral dissertation in education. Indiana University, 1956)

- (4) บริการนำส่งและรับกลับเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาแก่คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย
- (5) การผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา
- 1.6.6.2 แบบหรือกระบวนของการบริหารงานด้านโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยควรเป็นแบบสังเคณฑ์ (Centralization) คืองานโสตทัศนศึกษาทั้งหมดรวมอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน
- 1.6.6.3 โสตทัศนบุคลากรควรมีความรู้ทั้งด้านวิชาชีพ และด้านเทคนิค
- 1.6.6.4 ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาควรจะเทียบเท่าหัวหน้ากอง และเป็นตำแหน่งทางวิชาการ
- 1.6.6.5 จัดการฝึกอบรมอาจารย์ประจำการให้รู้จักใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- 1.6.6.6 คณะกรรมการศูนย์โสตทัศนศึกษาควรประกอบด้วยตัวแทนจากคณะต่าง ๆ และจากฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย
- 1.6.6.7 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
- (1) มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ควรมีการสอนวิชาโสตทัศนศึกษาที่สอดคล้องกับวิชาการบริการและการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
- (2) การสอนวิชาโสตทัศนศึกษาควรจะเน้นหนักในระดับปริญญาโทขึ้นไป
- (3) ทางมหาวิทยาลัยควรจะมีมือกับศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งชาติ

004704

- 1.6.7 Erickson¹⁵ ได้ให้แนวการวางโครงการหน่วยโสตทัศนศึกษาไว้ดังนี้
- 1.6.7.1 การจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาก็เพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องการใช้เครื่องมือและวัสดุการสอนแก่ครู การบริการต่าง ๆ ต้องให้ศูนย์โสตทัศนศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานเป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น
- 1.6.7.2 ผู้ดำเนินการบริหารงานโสตทัศนศึกษาต้องรับผิดชอบในการจัดตั้งคณะผู้ร่วมงานของศูนย์โสตทัศนศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ (Director) ซึ่งมีคุณสมบัติและความสามารถพอที่จะดำเนินงานและให้บริการต่อมหาวิทยาลัยเป็นหัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษา
- 1.6.7.3 หัวหน้าของหัวหน้าหรือผู้อำนวยการศูนย์โสตทัศนศึกษา
- (1) ให้คำแนะนำ และกำหนดนโยบายในการบริหารงาน
 - (2) วางโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการจัดหาเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาของศูนย์
 - (3) วางมาตรการในเรื่องการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
 - (4) ดำเนินการอบรมครูประจำการ
 - (5) ดำรงสัมพันธภาพกับ ผู้นิเทศก์ ครูใหญ่และกรรมการร่างหลักสูตร
 - (6) จัดทำงบประมาณเป็นโครงการระยะยาว

¹⁵Carlton W.H. Erickson. Administering Audio-Visual Services. New York, Macmillan, 1959, P.8.

(7) จัดดำเนินงานประชาสัมพันธ์

(8) ประเมินผลงานบริหารงานอยู่เบื้องนิจ

1.6.7.4 ด้านการเงิน

(1) ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานโสตทัศนศึกษาให้
เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอนทั้งหมด

(2) รับผิดชอบในการใช้จ่าย

(3) ขอความสนับสนุน¹⁶ด้านการเงินจากสมาคมการศึกษา

(4) คิดค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนทั้งหมด

(5) หากค่าตัวเฉลี่ยปานกลางของการใช้จ่ายในรอบ
10 ปีที่ผ่านมา

1.6.8 ในปี พ.ศ.2506 กิติมา ชลาชนน¹⁶ นิสิตปริญญาโท แผนกวิชา
โสตทัศนศึกษา ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการออกแบบ และจัดห้องของ
ศูนย์โสตทัศนศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า

1.6.8.1 บริการของศูนย์โสตทัศนศึกษา คือ

(1) เร่งเร้าหรือกระตุ้น และช่วยครูนักเรียนและ
คนอื่น ๆ ให้ใช้อุปกรณ์การสอนให้มาก

(2) เป็นวิทยากรในการประชุมหรือพิจารณาการร่าง
หลักสูตร

(3) ช่วยในการอบรมครูประจำการทั้งที่เป็นทางการ
และไม่เป็นทางการ

¹⁶กิติมา ชลาชนน "การออกแบบและจัดห้องของศูนย์โสตทัศนศึกษา," วารสาร
อุปกรณ์การศึกษา ปีที่ 2, เล่ม 6, พ.ย.-ธ.ค. 06. หน้า 444-455.

- (4) จัดการบริหารด้านโสตทัศนศึกษาให้แก่โรงเรียน
- (5) จัดให้มี และแนะนำวัสดุอุปกรณ์การสอนและเครื่องมือ แก่ครูและนักเรียน
- (6) จัดแยกประเภทหมวดหมู่ และทำบัตรรายการวัสดุอุปกรณ์การสอน และเครื่องมือ
- (7) ผลิตรายการการสอนที่พอจะทำได้

1.6.8.2 การแบ่งส่วนหน้าที่เบื้องต้นของศูนย์โสตทัศนศึกษา

- (1) หน้าที่เก็บควบคุม ซ่อมแซม และแจกจ่ายวัสดุโสตทัศนศึกษา
- (2) หน้าที่เก็บ ควบคุม ซ่อมแซม และแจกจ่ายเครื่องมือ และช่วยเหลือในการใช้วัสดุอุปกรณ์
- (3) หน้าที่ผลิตอุปกรณ์การสอน
- (4) หน้าที่ ทดลองดู ทดลองฟัง ก่อนเพื่อประเมินคุณภาพวัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ
- (5) หน้าที่บริการ เช่น วางรูปงาน ตั้งระเบียบปฏิบัติในการใช้เครื่องมือ

1.6.8.3 ศูนย์โสตทัศนศึกษาควรมีเนื้อที่

- (1) ที่รับรองและจัดแสดง
- (2) ที่ทำงานของฝ่ายบริหารและเสมียนพนักงาน
- (3) ที่เก็บวัสดุอุปกรณ์
- (4) ที่เก็บเครื่องมือโสตทัศนศึกษา
- (5) ที่จ่าย-รับ ตรวจสอบตราวัสดุ และเครื่องมือโสตทัศนศึกษา และที่ทำงาน

- (6) ฝั่บรจู้หีบห่อ
- (7) ฝั่สำหรับตรวจซ่อมแซม
- (8) ฝั่เก็บรถ
- (9) ห้องสมุดโสตทัศนศึกษา และ ห้องประชุม
- (10) ฝั่เก็บของฝั่ไม่ค่อยได้ใช้
- (11) ห้องพักผ่อน
- (12) ฝั่ Pre-view และ Pre-audition
- (13) ฝั่ผลิตวัสดุกราฟิค
- (14) ห้องปฏิบัติการ สำหรับบันทึกเสียง และห้องควบคุมการบันทึกเสียง
- (15) ห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับการถ่ายภาพและห้องทำงานของเจ้าหน้าที่
- (16) ห้องผลิตรายการวิทยุ
- (17) ห้องผลิตรายการโทรทัศน์วงจรปิด

1.6.9 ในปี พ.ศ. 2512 นาย ชีรกุล ศรีจันทร์พงศ์¹⁷ได้ทำการวิจัยโดยการสำรวจและวิจัยเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และความต้องการของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อวางโครงการ จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นแผนผลของการวิจัยพบว่า

1.6.9.1 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีเครื่องมือ เครื่องใช้ในการสอน และการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา

¹⁷ชีรกุล ศรีจันทร์พงศ์. โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2512)

- 1.6.9.2 อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการ หุ่นจำลอง เครื่องมือสาธิตมากที่สุด
- 1.6.9.3 เครื่องอัดสำเนา หอจดหมายเหตุ มีความต้องการรองลงมา
- 1.6.9.4 โทรทัศน์ โทรทัศน์วงจรปิด และเพย์มันท์ทีกภาพ มีความต้องการในการสอนบ้าง
- 1.6.9.5 ภาพยนตร์ 8 ม.ม.และฟิล์มลูป 8 ม.ม.มีความจำเป็นน้อยกว่าเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาอื่น
- 1.6.9.6 การดำเนินงานค้ำโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ยังขาดระเบียบ การรับผิดชอบผู้นำ และการดำเนินงานค้ำโสตทัศนศึกษาส่วนกลาง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการให้บริการทางค้ำโสตทัศนศึกษา
- 1.6.10 ในปีเดียวกัน Margoles¹⁸ ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยถึงทัศนคติต่อการใช้สื่อการศึกษา(Educational Medias)ใหม่ ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดมาบริการแก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ได้ใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอนดังนี้
- 1.6.10.1 อาจารย์ผู้สอนนิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด กระดานดำใช้รองลงมาและเครื่องฉายภาพทึบกับเครื่องสอนน้อยที่สุด
- 1.6.10.2 ความนิยมชมชอบในการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษามากหรือน้อยนั้นเป็นเพราะ

¹⁸Richard Allan Margoles. A Study of Media Use, attitudes and barriers as measurements for enluating the in fluence of extramedia support service faculty teaching in class room. (Doctorial dissertation, Michigan State University, 1969)

- (1) วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สำคัญ ใ้หมด
- (2) เสียเวลามากในการเตรียมตัว และคัดเลือกวัสดุโสตทัศนศึกษา
- (3) คณาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือได้รับการอบรมฝึกฝนการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษามาก่อน
- (4) ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- (5) วัสดุโสตทัศนศึกษาที่นำมาบริการให้ใช้นั้นส่วนมากมักจะเก่าชำรุดและล้าสมัย
- (6) ไม่ได้รับเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาตามที่ต้องการใช้
- (7) มีงบประมาณให้น้อย
- (8) รูปร่างหน้าตาของ เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาไม่ดึงดูดใจอยากใช้
- (9) ภาควิชาต่าง ๆ ไม่สนับสนุนในการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

1.6.10.3 ผู้วิจัยได้เสนอแนะหลักการสร้างทัศนคติที่ดีแก่คณาจารย์ที่มีต่อการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

- (1) หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาต้องพยายามสร้างบรรยากาศให้คณาจารย์พึงพอใจในการใช้
- (2) หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาต้องพยายามทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อช่วยกันวางนโยบายของศูนย์วัสดุการสอน

- (3) พยายามสร้างทัศนคติที่ดีแก่คณาจารย์ในการใช้
เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอนแต่ละ
ครั้ง

1.6.10.4 ทางมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญสนับสนุนในค้ำ

- (1) บริการ เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
(2) พัฒนาระเบียบวิธีสอนให้ก้าวหน้า
(3) สนับสนุนให้มีศูนย์วัสดุการศึกษา (IMC)

1.6.11 Michell¹⁹ ได้ทำการศึกษาและการดำเนินงานของศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Materials Centers) โดยใช้แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงจากคณะกรรมการ ตรวจสอบที่ทรงคุณวุฒิจำนวน 26 คน แบบสอบถามนี้จึงมีความเชื่อมั่นได้เป็นอย่างดีในการประเมินผลของศูนย์วัสดุการศึกษาของวิทยาลัยต่าง ๆ ผู้ทำการศึกษาร่วมมือไปยังวิทยาลัย 992 แห่ง วิทยาลัย 300 แห่งตอบรับว่าวิทยาลัยมีศูนย์วัสดุการศึกษาของตนเอง และจะให้ความร่วมมือกับการศึกษานี้ด้วย ใน 300 แห่งนี้ ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืน 195 ฉบับ ผลการวิจัยคือ

1.6.11.1 สภาพการที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของศูนย์วัสดุการศึกษาได้แก่เรื่องต่อไปนี้

- (1) ความรับผิดชอบของการบริหารงาน
(2) คณะกรรมการปกครอง (Administrative Committee)

¹⁹Boyd Mitchell. "Evaluative Criteria for College Instructional Materials Centers," Audio-Visual Instruction. Vol.10, No.9 September, 1965. P.572.

- (3) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร
- (4) กรรมวิธีการเลือกซื้อวัสดุโสตทัศนศึกษา
- (5) เวลาที่ผู้อำนวยการอุทิศให้แก่ศูนย์
- (6) ประเภทของบุคคลากร
- (7) เนื้อที่ที่จัดให้ภายในศูนย์
- (8) แหล่งที่มาของงบประมาณ

1.6.11.2 สภาพการที่ศูนย์พึงพอใจ ได้แก่การมี

- (1) นโยบายการเลือกซื้อเครื่องมือและวัสดุ
- (2) เครื่องมือและวัสดุเป็นสมบัติของศูนย์เอง
- (3) ผู้อำนวยการที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

1.6.12 ในมลรัฐอลาสกาภาคตะวันออกเฉียงใต้²⁰ ได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเพราะว่าในภาคนี้ยังไม่มีหน่วยงานดำเนินงานด้านเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา มีวัสดุอุปกรณ์การสอนน้อยมาก และครูไม่มีความรู้ในด้านการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาประกอบการสอน

โครงร่างของโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาคือ

- (1) ก่อตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในทำเลที่เป็นย่านกลางของโรงเรียน และมีเนื้อที่กว้างขวางสำหรับเก็บเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- (2) จัดทำหีบห่อเพื่อบรรจุโสตทัศนอุปกรณ์ส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ

²⁰"Centralized Audio-Visual Center Proposed for Southeast Alaska," Audio-Visual Instruction. Vol.11, No.10, October, 1966. P.880

- (3) จัดห้องสมุดที่มีหนังสือทุกสาขาวิชาการ เพื่อช่วยครูในด้านการสอน
- (4) จัดหาวัสดุโสตทัศนศึกษามาให้ครูและนักศึกษาใช้ให้มีปริมาณมากขึ้น
- (5) จัดทำหน่วยโสตทัศนศึกษาเคลื่อนที่
- (6) แจกจ่ายวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียน
- (7) ศูนย์จะเป็นแหล่งรวมของเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา ซ่อมแซมบำรุงรักษา Preview, ตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์และการบันทึกเสียง

1.6.13 James W. Brown²¹ แห่ง Sain Jose State

College ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาและห้องสมุด ดังนี้

- (1) บุคคลากรทุกคนในศูนย์วัสดุการศึกษา (IMC) ต้องทำงานใกล้ชิดกับครู เพื่อช่วยหาวัสดุประกอบการศึกษาที่เหมาะสมให้
- (2) ห้องสมุดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ให้ความสะดวกแก่ครูและนักเรียน ได้ใช้วัสดุโสตทัศนศึกษาภายในศูนย์
- (3) เจ้าหน้าที่วัสดุโสตทัศนศึกษาต้องให้ความสะดวกในการใช้วัสดุต่าง ๆ ที่อยู่ในศูนย์
- (4) ทำการประเมินผล ในเรื่องความเหมาะสมและความเพียงพอของเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
- (5) หัวหน้าศูนย์วัสดุการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในทางวิชาชีพ รู้และเข้าใจในงานร่างหลักสูตร เป็นนักบริหาร เป็นนักวัดผล และเป็นผู้นำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้

²¹"AV and Library: Complement or merge", Audio-Visual Instruction. Vol.12, No.6, July, 1967. P. 5 442.

- 1.6.14 ศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย เพอร์ดู²² (Purdue University) ตั้งในปี พ.ศ.1959 ได้รวมเอากิจกรรมต่าง ๆ ไว้วางกันคือ
- (1) ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย
 - (2) ที่ทำการ โครงการสอนทางโทรทัศน์บนเครื่องบิน ของมิดเวสต์ (Midwest Program for Air Borne T.V. Instruction)
 - (3) โรงละครขนาด 1051 ที่นั่ง
 - (4) ห้องประชุมขนาด 400 ที่นั่ง
 - (5) ห้องชมภาพยนตร์ขนาด 400 ที่นั่ง
 - (6) เนื้อที่ประชุมของโครงการศึกษาผู้ใหญ่
 - (7) ห้องต่าง ๆ สำหรับเป็นที่ทำงาน ประชุมพบปะหรือ ห้องเต้นรำ ที่ทำการสโมสรนิสิต และห้องกิจกรรมของนิสิตประเภทต่าง ๆ
 - (8) ศูนย์โสตทัศนศึกษาประกอบด้วย ห้องฟิล์มภาพยนตร์ หน่วยผลิตภาพยนตร์ หน่วยผลิตวัสดุกราฟิก และหน่วยวิจัยสื่อที่ใช้ในการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ภาพยนตร์ โทรทัศน์ศึกษา เป็นต้น
 - (9) มีเจ้าหน้าที่ประจำการ 34 คน มีหน้าที่ในการจัดซื้อ การจ่าย-รับ การใช้ การผลิต การประเมินผล การดูแลรักษาซ่อมแซม และออกระเบียบปฏิบัติการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ
 - (10) ให้นักจิตวิทยามาร่วมงานโสตทัศนศึกษาด้วย

²²Larl Jr.Lohmann. "Purdue University, Profile of the Audio-Visual Centers." Audio-Visual Instruction. Vol.10. No.2, February, 1965.